

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M.**, bytom Ž., zastúpeným JUDr. Ivanom Mikloškom, advokátom, so sídlom Žilina, Hodžova č. 13, proti odporcovi **Základná škola s materskou školou Orešie**, so sídlom Pezinok, Orešie č. 3, o náhradu nemajetkovej ujmy vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 8 C 238/2011, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 651/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok rozsudkom z 13. septembra 2012, č. k. 8 C 238/2011 – 213 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal priznania nemajetkovej ujmy za porušenie antidiskriminačného zákona. Odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Nestotožnil sa s tvrdeniami navrhovateľa, že je možné považovať za diskrimináciu prijať do pracovného pomeru učiteľku angličtiny s certifikátom bez vysokoškolského vzdelania II. stupňa a tým jej uprednostnenie pred navrhovateľom ako kvalifikovaným učiteľom. Navrhovateľ bol prijatý do pracovného pomeru ako učiteľ matematiky a hudobnej výchovy a nie ako učiteľ angličtiny. Navrhovateľ podľa odporcu nesplnil podmienky ako učiteľ matematiky a hudobnej výchovy a nemal ani u neho dôveru pokračovať vo vyučovaní angličtiny na plný úväzok. V čase zamestnania u odporcu navrhovateľ ešte študoval, takže nemal ukončenú kvalifikáciu v anglickom jazyku. Nezistil naplnenie podmienok pre diskrimináciu navrhovateľa. Skutočnosť, že došlo k prijatiu učiteľky angličtiny, ktorá nemala vysokoškolské vzdelanie II. stupňa a navrhovateľovi nebolo umožnené u odporcu vyučovať anglický jazyk a súčasne s ním bol ukončený pomer v skúšobnej dobe, nezakladá bez ďalšieho diskrimináciu jeho

osoby. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Odporca si náhradu trov konania napriek úspechu v spore neuplatnil.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 5 Co 651/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav veci, vec posúdil správne po právnej stránke, svoje rozhodnutie i patričným spôsobom odôvodnil a s uvedeným odôvodnením napadnutého rozsudku sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Poukázal na to, že pracovný pomer je záväzkový právny vzťah, ktorý je na rozdiel od obchodnoprávných vzťahov, či občianskoprávných vzťahov založený na princípe podriadenosti a nadriadenosti. Bolo preto slobodným rozhodnutím odporcu skončiť pracovný pomer s navrhovateľom v skúšobnej dobe bez uvedenia dôvodu. Prijatie inej učiteľky na výuku angličtiny nemôže v žiadnom prípade zakladať dôvod antidiskriminácie navrhovateľa a to ani v tom prípade, ak by mal pracovnú zmluvu uzavretú ako učiteľ anglického jazyka. Odvolací súd mal z ďalšieho rozhodnutia Okresného súdu Pezinok, týkajúceho sa rovnakých účastníkov preukázané, že súd zamietol návrh navrhovateľa na určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru (z ktorého vychádzal navrhovateľ aj v tomto konaní), ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 5. marca 2013. Z rozsudku vyplýva, že pracovný pomer uzavretý medzi účastníkmi na dobu určitú počnúc dňom 2. septembra 2010 do 30. júna 2011 bol uzavretý s dohodnutou skúšobnou dobou v trvaní troch mesiacov. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie, navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ namieta s poukazom na ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p., § 242 ods. 2 O.s.p. Namieta, že v rozhodnutí odvolacieho súdu zásadne absentuje náležité právne posúdenie veci najmä náležité zákonom stanovené a vyžadované právne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré vychádza z nesprávneho posúdenia veci podľa § 241 ods. 2 písmeno b/ a c/ O.s.p. Rozsudok súdu prvého stupňa nie je riadne odôvodnený. Rozhodujúcim argumentom pre zamietnutie návrhu navrhovateľa bola hlavne výpoveď odporcu. Konajúcimi súdmi neboli zohľadnené dôkazy a tvrdenia navrhovateľa. Krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí nezaoberal dôkazmi a tvrdeniami predloženými navrhovateľom a obmedzil

sa na konštatovanie, že prvostupňový súd na základe vyhodnotenia dôkazov dospel k záveru, že podaný návrh nie je dôvodný. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia náležitým spôsobom nevyporiadal s dôvodmi odvolania navrhovateľa.

Odporca vo svojom stručnom vyjadrení k dovolaniu navrhovateľa žiadal, aby dovolací súd dovolanie navrhovateľa zamietol v celom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolanie navrhovateľa smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených rozhodnutí. Prípustnosť dovolania preto z § 238 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237

O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľa, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedené skutočnosti, z ktorých žalobca vyvodzuje, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, nie sú opodstatnené.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Riuz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Sériá A, č. 303-A, str. 12, § 29, Hiro Balani c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Sériá A, č. 303-B, Georgiadis c/a Grécko z 29. mája 1997, Higgins c/a Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa aj Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie (viď napr. nález III. ÚS 119/03-30). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami

sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypořadat' so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia vymedzil nárok, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany nárok a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Zdôraznil, že diskriminácia je v moderných demokratických spoločnostiach považovaná za neprípustnú a minimálne jej vyššie vymedzené formy sú v súčasnosti zakazované zákonmi a medzinárodnými zmluvami. V pracovnoprávných vzťahoch sa zakazuje diskriminácia zamestnancov z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácia, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenie. Výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Navrhovateľ v konaní tvrdil, že odporca uprednostnil osobu – učiteľku, ktorá nemá žiadne vysokoškolské vzdelanie, teda nekvalifikovanú osobu pred osobou kvalifikovanou, pred ním. Odporca okrem antidiskriminačného zákona porušil aj jeho ústavné právo na prácu, ústavné právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na život z dôvodu, že bol svojvoľne prepustený zo zamestnania. Súd prvého stupňa vyslovil názor, že postup odporcu tým, že do pracovného pomeru prijal učiteľku angličtiny s certifikátom bez vysokoškolského vzdelania II. stupňa pred navrhovateľom kvalifikovaným učiteľom nie

je možné považovať za diskrimináciu. Navrhovateľ bol prijatý do pracovného pomeru ako učiteľ matematiky a hudobnej výchovy. Pracovný pomer bol s ním ukončený v skúšobnej dobe. Základným kritériom pre diskrimináciu je skutočnosť, že dôjde k takému konaniu, keď sa v tej istej situácii zaobchádza s jedným človekom inak než s iným človekom na základe jeho odlišností (vek, rasový alebo etnický pôvod, vierovyznanie ...).

Odvolaací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Navrhovateľ v odvolaní namietal neúplné zistenie skutkového stavu veci tým, že súd nedospel k záveru, že navrhovateľ bol kvalifikovaným učiteľom angličtiny prepustený v skúšobnej dobe a odporca uprednostnil nekvalifikovanú učiteľku, čím porušil antidiskriminačný zákon, zásadu rovnakého zaobchádzania s právami fyzických osôb v oblasti prístupu k zamestnaniu, povolaniu a inej zárobkovej činnosti alebo funkcii vrátane požiadaviek pri prijímaní do zamestnania. Za nesprávne skutkové zistenie považoval tvrdenie, že v čase trvania pracovného pomeru ešte len študoval anglický jazyk a preto jeho výuku nemal poskytovať. Mal ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, učiteľstvo matematiky a hudobnej výchovy za prebiehajúceho štúdia učiteľstva angličtiny. Bol teda kvalifikovaným učiteľom pre druhý stupeň základných škôl. Odvolaací súd konštatoval, že s prihliadnutím na dojednanú skúšobnú dobu v pracovnej zmluve odporca mal oprávnenie skončiť pracovný pomer s navrhovateľom v skúšobnej dobe bez uvedenia dôvodu. Zo zistením skutkového stavu a správnej aplikácie zákonných ustanovení súdom prvého stupňa sa odvolaací súd plne stotožnil.

Navrhovateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ďalej súdu prvého stupňa vytýka, že nevykonal všetky ním navrhnuté dôkazy. K tejto námietke treba uviesť, že súdna prax je jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Pre úplnosť je vhodné zdôrazniť, že k procesným právam účastníka nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 213 ods. 4 O.s.p.). Ak súd prípadne aj rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná, nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa v tejto súvislosti spochybňujúcu nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Pokiaľ navrhovateľ v dovolaní naznačuje, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd k tejto námietke uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie navrhovateľa v súlade s § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol.

V dovolacom konaní navrhovateľ nemal úspech a nevzniklo mu právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporcovi, ktorý bol v dovolacom konaní procesne úspešný, nepriznal dovolací súd náhradu trov tohto konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2014

JUDr. Ľubor Š e b o , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová